Бухгалтерлік баланс және есеп беру.

Жоспар:

1) Баланс түсінігі және оның негізгі түрлері;
2) Баланс құрамы;
3) Есеп беру түсінігі, нысандары мен түрлері.

1. Баланс түсінігі және оның негізгі түрлері

Бухгалтерлік баланс жікелуі:

1) Құру уақыты бойынша;

2) Құрудың қайнар көздері бойынша;

3) Ақпараттар көлеміне байланысты;

4) Қызметінің сипатына байланысты;

5) Меншік нысандары бойынша;

6) Бейнелену көлемі бойынша;

7) Тазарту тәсілдері бойынша.

Құру уақыты бойынша:

1. Кіріспе
2. Ағымдағы
3. Жойылу
4. Бөлу
5. Біріктіру

1. **Кіріспе балансты** кәсіпорын алғаш рет құрылған кезде жасайды. Ол кәсіпорынның өз қызметін бастағандығы құндылықтарын анықтайды.

2. **Ағымдағы баланстар** кәсіпорынның барлық қызмет ету уақыты бойында жасайды. Олар өз кезегінде, бастапқы, аралық және соңғы болып бөлінеді.

3. Жойылу балансы кәсіпорын жойылған және жабылған кезде құрылады.

4. Бөлу балансдары ірі кәсіпорынның бірнеше кіші-гірім құрылымдық бірліктерге, немесе құрылымдық бөлімшелерді басқа бір кәсіпорынға берген кезінде құрылатын баланс, бұл жағдайда балансты беру балансы деп те атауымызға болады.

5. Біріктіру балансын бірнеше кәсіпорындарды біріктерген кезде құрады.

Құрудың қайнар көздері бойынша:

1. Инвентарлық баланс
2. Кітаптық баланс
3. Бас балансты

3) **Инвентарлық баланстар** шаруашылық құралдарының описі негізінде ғана құрылады. Мұндай баланстар бұрынғы қызмет еткен мүліктік негізінде кәсіпорынның құрылуы кезінде немесе кәсіпорынның өз нысанын өзгеруі кезінде.

3) **Кітаптық баланс** тек қана ағымдағы бухгалтерлік есептің мәліметтері негізінде оларды алдын ала түгендеу жүргізу жолымен тексермей-ақ құрылады.

3) Бас балансты есеп мәліметтерінің және түгендеужүргізу деректерінің негізінде құрады.

Ақпараттар көлеміне байланысты:

1. **Біртекті баланс** тек бір ғана кәсіпорынның қызметін көрсетеді және ағымдағы бухгылтерлік есеп мәліметтерінің негізінде құрылады.

1. Жинақ балансларын бірнеше біртекті баланс баптарында есепте тұрған сомаларды механикалық түрде қосу жолымен алады.

Қызметінің сипатына байланысты:

1. **Негізгі қызмет балансы** – ксәпорынның профиліне және оның жарғысына сәйкес құрылған баланс.

1. **Негізгі емес қызмет балансы** – кәсіпорынның құрамында тұрғын-үй коммуналдық шаруашылығы, қосалқы ауыл шаруашылығы, көлік шаруашылығының бар болуы. Осы бөлімшелер бойынша құрылған баланс негізгі емес қызмет баланс деп аталады.

Меншік нысандарына байланысты:

1. Мемлекеттік
2. Жергілікті
3. Кооперативтік
4. Ұжымдық
5. Жеке
6. Аралас
7. Біріккен

Бейнелену көлемі бойынша:

2. **Дербес баланс** заңды тұлғалар болып табылатын кәсіпорындарда болады.

2. **Жеке балансты** кәсіпорындардың құрылымдық бөлімшелері құрады.

Тазарту тәсілі бойынша:

1. **Баланс-брутто** – реттеуші баптарды қосатын бухгалтерлік баланс;

2. **Баланс - нетто** – реттеуші баптарсыз жасалған бухгалтерлік баланс.

2. Баланс құрамы

Бухгалтерлік баланс:

Актив

Пассив

Баланс активі:

3. Есеп беру түсінігі, нысандары мен түрлері.

Қаржылық есеп беру дегеніміз кәсіпорындар мен ұйымдардың қаржылық жағдайлары, қызметтерінің нәтижелері мен қаржылық жағдайларындағы өзгерістері туралы ақпараттар.

Ұйымдар қаржылық есеп беруді келесілерге ұсынады:

1. құрылтай құжаттарына сәйкес меншік иелеріне;

1. Қазақстан Республикасы мемлекеттік статистика органдарына;

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік бақылау және қадағалау органдарына олардың құзырларына сәйкес.

Назарларыңызға рахмет!!!